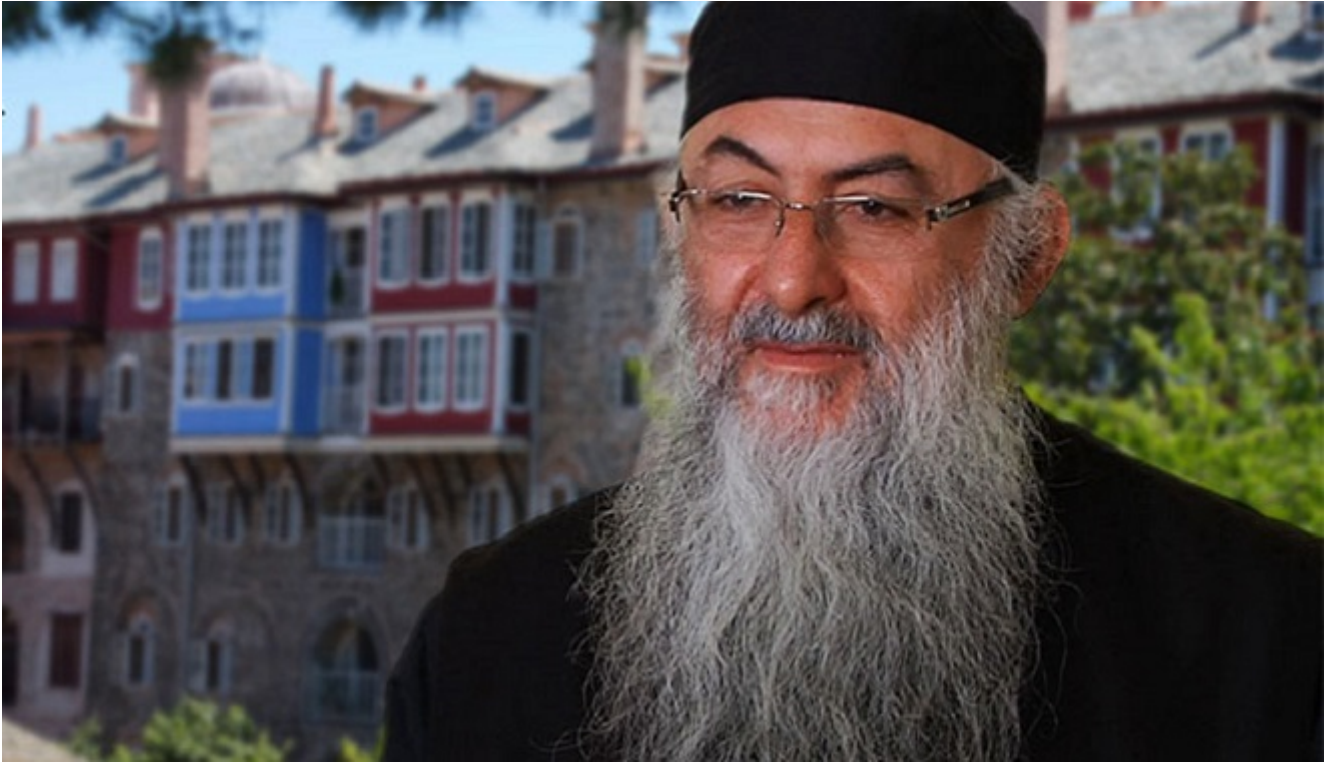

8 Μαΐου 2021

Προσέγγιση του Κυρίου με τίμια πάλη και περίλυπη αγάπη

Ορθοδοξία / Θεολογία

Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΜΕ ΤΙΜΙΑ ΠΑΛΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΥΠΗ ΑΓΑΠΗ

«Μνημόνευε Ιησούν Χριστόν εγηγερμένον εκ νεκρών»[1]

Αναφέρεται στο Ευαγγέλιο ότι, οι μαθητές «ήσαν συνηγμένοι διά τον φόβον των Ιουδαίων»[2]. Θα μπορούσε κανείς να διαβλέπει ότι ο φόβος δεν ήταν το μόνο κίνητρο που τους συγκέντρωσε. Ίσως μάλιστα να ήταν λιγότερο εκτεθειμένοι αν είχαν παραμείνει διασκορπισμένοι. Μάλλον συναντήθηκαν, διότι η καρδιά όλων τους φλεγόταν με την ίδια αγάπη για τον Διδάσκαλο, που δρούσε ως καταλύτης ενότητας. Είχαν γίνει μάρτυρες του θανάτου του Κυρίου, αλλά η αγάπη τους γι' Αυτόν Τον κρατούσε ζωντανό εντός τους. Ο Κύριος άκουσε τους στεναγμούς αυτής της φοβισμένης αγάπης και κόλλησε σε αυτούς τη δική Του αγάπη. Τους φανερώθηκε και τους έδωσε την ειρήνη Του.

Από τις αναστάσιμες εμφανίσεις του Κυρίου συνάγεται το συμπέρασμα ότι έλαβαν χώρα, όταν ο Κύριος διέβλεπε στην καρδιά των μαθητών Του τη ζωντανή αίσθηση της περίλυπης αγάπης. Η Μαρία η Μαγδαληνή πήγε «λιάν πρωί» στο μνήμα του Χριστού, για να προσκομίσει τα μύρα κατώδυνου πόθου της και να αποτίσει στον Κύριο τιμές που έπρεπαν σε νεκρό. Δεν γνώριζε για την Ανάσταση, εντούτοις ο Χριστός παρέμενε ζωντανός στην καρδιά της, λόγω της θερμής αγάπης για τον Ευεργέτη της, Αυτόν που την ελευθέρωσε από την τυραννία επτά δαιμόνων. Ο Αναστάς Κύριος που «καρδίας πάντων γινώσκει»[3], κόλλησε το πνεύμα Του στο πνεύμα της Μαγδαληνής και της εμφανίσθηκε για να «εξαλείψη παν δάκρυον εκ των οφθαλμών αυτής»[4] και να της μεταδώσει, σύμφωνα με την υπόσχεσή Του, τη χαρά την «αναφαίρετη»[5].

Οι μαθητές πριν τα συνταρακτικά γεγονότα του Πάθους του Κυρίου ζούσαν σε αγία ατμόσφαιρα συνεχούς εκστάσεως, εκπλήξεως και εξάρσεως χαράς. Θεωρούσαν, άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο εναργώς, «την δόξαν Αυτού, δόξαν ως μονογενοῦς παρά Πατρός, πλήρης χάριτος και αληθείας»[6]. Γίνονταν διαρκώς μάρτυρες, αφενός των υπερφυσικών σημείων και θαυμάτων που επιτελούσε ο Κύριος, και αφετέρου του ενθουσιασμού των ανθρώπων που Τον ευφημούσαν και προσέβλεπαν σε Αυτόν ως τον ποθούμενο Μεσσία. Ακόμη και στους ίδιους είχε δοθεί «εξουσία πνευμάτων ακαθάρτων ώστε εκβάλλειν αυτά και θεραπεύειν πάσαν νόσον και πάσαν μαλακίαν»[7]. Από τη δοξασμένη χαρά καταποντίστηκαν σε άβυσσο θλίψεως. Όσο ατέρμονη ήταν η αγαλλίαση που τους διακατείχε «εφ' όσον χρόνον μετ' αυτών ην ο νυμφίος»[8] και όσο άφθαρτη ήταν η παρηγοριά που ξεχείλιζε από την καρδιά τους στην παρουσία Του, τόσο απύθμενη ήταν η θλίψη τους τώρα, που ο Κύριος είχε θανατωθεί «προς ώραν». Ωστόσο, την ενέργεια του φόβου και της αγωνίας, τη μετέτρεψαν σε ενέργεια προσευχής και τη λύπη που κατέκλυζε την καρδιά τους την εξέχυσαν ως χείμαρρο ικεσίας ενώπιον του Θεού. Και ο Παράκλητος Κύριος «εισήκουσε τον στεναγμόν αυτών»[9] και απάντησε στην προσευχή τους με την παρουσία Του. Εισήλθε ανάμεσά τους για να

τους δώσει τη δική Του ειρήνη, την «πάντα νούν υπερέχουσαν»[10], «ου καθώς ο κόσμος δίδωσι»[11], και να μετατρέψει τη λύπη τους σε χαρά, διότι κάθε επαφή με τη θεική παρουσία αλλοιώνει ριζικά τον άνθρωπο. Φωτίζει τον νού και γαληνεύει την καρδιά. Αντιθέτως, η επαφή με το πνεύμα της πονηρίας, έστω και αν πλησιάζει ως προβατόσχημος λύκος, μεταδίδει ταραχή.

Ο ίδιος πνευματικός νόμος που ίσχυε τότε για τους μαθητές, ισχύει μέχρι σήμερα στη ζωή των πιστών. Δεν είναι δυνατόν να δει κάποιος τον Κύριο και να φέρει στην καρδιά του τη χαρά της Αναστάσεως, αν δεν αισθανθεί πρώτα στα βάθη του είναι του την οδύνη των παθημάτων και τη θλίψη της Σταυρώσεως. Ένα είδος σταυρώσεως για τον πιστό είναι η συνειδητοποίηση της πενίας του, η θεωρία της βδελυρότητάς του. Αν ο πιστός φέρει πάντοτε περίλυπη αγάπη στην καρδιά του για τα υστερήματα και κυρίως για την αδυναμία του να αποδώσει σε ένα τέτοιο Θεό και Σωτήρα όπως ο Χριστός άξια ευχαριστία, τότε σίγουρα δεν θα παραβλέψει ο Κύριος και τη δική του λύπη. Θα φανερώσει στον δούλο του τη δύναμη της Αναστάσεώς Του, με ένα τρόπο πνευματικό. Θα εμφανίσει δηλαδή τον Εαυτό Του, αοράτως, αλλά αισθητώς στην καρδιά του ανθρώπου.

Οι Μαθητές «εχάρησαν ιδόντες τον Κύριον»[12]. Η χαρά τους όμως δεν ήταν ψυχολογική, αλλά πνευματική και ανύψωσε το πνεύμα τους στον Ουρανό. Τους ενέπλησε με την ειρήνη Του, με αγαλλίαση, αλλά ακόμη περισσότερο με την ίδια τη ζωή Του, καθώς «ενεφύσησε και είπε αυτοίς· λάβετε Πνεύμα Άγιον»[13]. Αυτή ακριβώς η πράξη του Κυρίου φέρνει στο νού τη μεγαλειώδη στιγμή της δημιουργίας του ανθρώπου, όταν «έπλασεν ο Θεός τον άνθρωπον, χούν από της

γης, και ενεφύσησεν εις το πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και εγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν»[14]. Όπως τότε ο Θεός με την πνοή Του μετέδωσε ζωή στο «κατ' εικόναν και καθ' ομοίωσιν Αυτού» κτίσμα, έτσι και τώρα ο Χριστός εμφυσώντας στα πρόσωπα των μαθητών, τους αναδημιούργησε και τους μετέδωσε το Πνεύμα της ζωής της αιωνίου.

Με τον λόγο, «λάβετε Πνεύμα Άγιον» εγκαινιάσθηκε καινούργια δημιουργία. Η πνοή που τους μετέδωσε ήταν φορέας της προκαταρκτικής δόσεως του Αγίου Πνεύματος, που θα θεράπευε και θα δυνάμωνε τη φύση τους, ώστε να μπορέσει να βαστάσει τη χάρη του Παρακλήτου την ημέρα της Πεντηκοστής, το πλήρωμα δηλαδή της θείας αγάπης. Διότι, αν δεν ενισχυθεί η φύση του ανθρώπου, δεν μπορεί να βαστάξει τίποτε το Ουράνιο. «Ψυχικός άνθρωπος ου δέχεται τα του Πνεύματος»[15]. Οι Μαθητές κατά την εμφάνιση του Αναστάντος Κυρίου έλαβαν το χρίσμα της χάριτος. Οι καρδιές τους δέχθηκαν τον αρραβώνα του Πνεύματος[16], που θα τις ανάπλαθε στις αποστολικές καρδιές, οι οποίες θα «σαγήνευαν την οικουμένη»[17]. Το «μικρό ποίμνιο»[18], το συνηγμένο «διά τον φόβον των Ιουδαίων», μεταμορφώθηκε στην κρυμμένη ζύμη, που έμελλε να ζυμώσει όλο το φύραμα, όλο τον κόσμο στη διάρκεια των αιώνων.

Ο απόστολος Θωμάς υπέπεσε σε πειρασμό, όντας χωρισμένος από τους αδελφούς του και βρέθηκε αντιμέτωπος με τον κίνδυνο της αιώνιας απώλειας, εκφράζοντας λόγους δυσπιστίας και αμφιβολίας. Ο Θεός όμως δεν οργίζεται με τον άνθρωπο αν επιδείξει απιστία, φθάνει να είναι ειλικρινής. Η επιθυμία Του είναι να κάνει ο άνθρωπος εκούσια το πείραμά του, να γευθεί και να δει «ότι χρηστός ο Κύριος»[19] και έτσι ελεύθερα να Του παραδοθεί, ασπαζόμενος το θέλημά Του ως τον μοναδικό νόμο της υπάρξεώς του, έστω και αν αντιτίθεται στον ψυχισμό του.

Στη ζωή κάθε πιστού θα έλθει στιγμή, κατά την οποία θα παλέψει με τον Θεό. Ωστόσο, υπάρχει τίμια πάλη και πάλη από υπερηφάνεια, υπάρχει επιθυμία για μεγαλύτερο πλήρωμα γνώσεως και νοσηρή αμφιβολία. Η τίμια πάλη, αργά η γρήγορα, οδηγεί στη βεβαιότητα της ακράδαντης πίστεως και στη φλογερή αγάπη για τον Κύριο, γι' αυτό είναι πολυτιμότερη από τη χλιαρή πίστη[20]. Ο άνθρωπος θέλει και παλεύει να μάθει, ώστε να δεχθεί πληροφορία στην καρδιά του για την αλήθεια. Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ τίμιας και νόθου πάλης έγκειται στην προαίρεση του πιστού. Φανερώνεται με τη στάση που θα υιοθετήσει, όταν του αποκαλυφθεί η αλήθεια, κατά πόσο δηλαδή θα παραδοθεί, όπως ο Θωμάς, στη λατρεία του αληθινού Θεού με όλη του την καρδιά, ζώντας στο εξής όχι για τον εαυτό του, αλλά «τω υπέρ αυτού αποθανόντι και εγερθέντι»[21]. Όλοι οι Άγιοι στην πάλη τους με τον Θεό χάρηκαν όταν ηττήθηκαν και γνώρισαν την αδικία τους μπροστά στην άμωμη αγάπη Του.

Ο Θωμάς δεν αρκέστηκε στην άμεση διαβεβαίωση των άλλων Αποστόλων για την Ανάσταση του Κυρίου, αλλά απαίτησε να βάλει το δάχτυλό του «εις τον τύπον των ήλων και την χείρα αυτού εις την πλευράν του Κυρίου»[22]. Πράγματι, ο Χριστός εμφανίστηκε χάριν της σωτηρίας του και του έδειξε τους τύπους των ήλων και την πλευρά Του, κατακλείοντας με την παραίνεση: «Μη γίνου άπιστος, αλλά πιστός»[23]. Τότε ζωοποιήθηκε η καρδιά του Θωμά, και ακλόνητη πλέον, ομολόγησε τον Αναστάντα Κύριο. Η πρόσληψη της χάριτος, που αναζωογονεί την καρδιά, ενισχύει την πίστη και μεταβιβάζει «εκ σκότους εις το θαυμαστόν Αυτού φως»[24], συνιστά την εμπειρία της Αναστάσεως. Η πίστη όμως δεν είναι τίποτε

άλλο, παρά όραση πνευματική, που διαρκώς ενορά και μνημονεύει τον Αναστάνα Κύριο και κατ' αυτόν τον τρόπο δίνει υπόσταση στα μη βλεπόμενα, στα αναμενόμενα αγαθά της Βασιλείας του Θεού[25]. Ως εκ τούτου, στην εκστατική ομολογία του Θωμά, η απόκριση του Κυρίου ήταν «μακάριοι οι μη ιδόντες και πιστεύσαντες»[26].

Είναι βεβαίως, μακάριο και τρισμακάριο να δεί κάποιος τον Κύριο όπως ο άγιος Σιλουανός, αλλά ίσως είναι μακαριότερο, όταν ο πιστός βρίσκεται διαρκώς στην παρουσία Του και Τον βλέπει με τα μάτια της πίστεως ζωντανό στην καρδιά του. Τέτοιου είδους όραση είναι ασφαλές τεκμήριο της ενοικήσεως του Θεού μέσα στον άνθρωπο και το τέλος αυτής της πίστεως, σύμφωνα με τον απόστολο Πέτρο, είναι «σωτηρία ψυχών»[27]. Ο μέγας αυτός μάρτυρας της Αναστάσεως του Κυρίου μιλάει με πειθώ για την «ανεκκλήτη και δεδοξασμένη χαρά» με την οποία θα αγάλλονται όσοι αγαπούν τον Κύριο Ιησού, χωρίς να Τον έχουν γνωρίσει κατά σάρκα, και πιστεύουν σε Αυτόν, χωρίς να Τον βλέπουν αισθητά[28].

Όταν η Εκκλησία ψάλλει, «Ανάστασιν Χριστού θεασάμενοι προσκυνήσωμεν άγιον Κύριον Ιησούν τον μόνον αναμάρτητον», ασφαλώς δεν ψεύδεται, αλλά εκφράζει την εμπειρία των αγιασμένων και τελείων μελών της. Στους κόλπους της συνυπάρχουν, αφενός η τέλεια οντολογική γνώση του Κυρίου από τους Αγίους της και αφετέρου η ατελής, αλλά και αυτή μακάρια, γνώση του Αναστάνα Χριστού διά της πίστεως από τα υπόλοιπα μέλη της. Όποιος πιστεύει σε Αυτόν, αγωνίζεται να εκπληρώσει τις εντολές Του. Ωστόσο, σύμφωνα με τον άγιο Σωφρόνιο: «Οι εντολές Του είναι το άκτιστο Φως, μέσα στο οποίο Αυτός μας αποκαλύπτεται ιδιαίτερα “καθώς εστιν”»[29]. Επομένως, όποιος αγωνίζεται να τηρήσει τις εντολές, σταδιακά Τον ανακαλύπτει ολοένα και εναργέστερα.

Ο Κύριος εμφανίζεται με τρόπο αμυδρό, όχι εναργή, στη δημιουργία Του. Η ομορφιά της φύσεως και το γεγονός ότι όλα λειτουργούν με τέτοια τελειότητα, μαρτυρούν ότι είναι έργο των χειρών Του, ότι Αυτός είναι ο Δημιουργός και Συντηρητής της κτίσεως. Ωστόσο, ο Κύριος με τους παραπάνω λόγους υποσχέθηκε ότι θα εμφανίσει τον Εαυτό Του με ένα άλλο τρόπο, προσωπικό, εκ των έσω. Ο Θωμάς απαιτούσε τεκμήρια για να πιστέψει στην Ανάσταση. Όταν όμως η δύναμη του Αγίου Πνεύματος τον επεσκίασε, γνώριζε, χωρίς να ψηλαφήσει, ότι ο Κύριος είναι ολοζώντανος μέσα στην καρδιά του.

Ο απόστολος Παύλος προτρέπει τον μαθητή του Τιμόθεο, να μνημονεύει τον Ιησού Χριστό «εγηγερμένον εκ νεκρών»[30], ώστε να μη χάνει από την καρδιά του τη ζώσα αίσθηση του Αναστάνα Κυρίου. Το αδιάσειστο τεκμήριο της Αναστάσεως είναι η ζέουσα αγάπη στα ενδόμυχα της καρδιάς του ανθρώπου. «Μακάριοι οι μη

ιδόντες και πιστεύσαντες»[31].

Παραπομπές:

[1]. Β' Τιμ. 2,8.

[2]. Ιωάν. 20,19.

[3]. Παροιμ. 24,12.

[4]. Βλ. Αποκ. 7,17 και 21,4.

[5]. Βλ. Ιωάν. 16,22.

[6]. Ιωάν. 1,14.

[7]. Ματθ. 10,1.

[8]. Βλ. Ματθ. 9,15· Μαρκ. 2,19-20· Λουκ. 5,34-35.

[9]. Βλ. Εξ. 2,24.

[10]. Βλ. Φιλιπ. 4,7.

[11]. Βλ. Ιωάν. 14,27.

[12]. Ιωάν. 20,20.

[13]. Βλ. Ιωάν. 20,22.

[14]. Γεν. 2,7.

[15]. Α' Κορ. 2,14.

[16]. Βλ. Β' Κορ. 1,21-22 και 5,5· Εφ. 1,13-14.

[17]. Βλ. Απολυτίκιο Πεντηκοστής.

[18]. Λουκ. 12,32.

[19]. Βλ. Ψαλμ. 33,9.

[20]. Πρβλ. Αποκ. 3,15-16.

[21]. Βλ. Β' Κορ. 5,15.

[22]. Ιωάν. 20,25.

[23]. Ιωάν. 20,27.

[24]. Α' Πετρ. 2,9.

[25]. Πρβλ. Εβρ. 11,1 και 27.

[26]. Ιωάν. 20,29.

[27]. Βλ. Α' Πετρ. 1,9.

[28]. Βλ. Α' Πετρ. 1,8.

[29]. Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι, σ. 234.

[30]. Β' Τιμ. 2,8.

[31]. Ιωάν. 20,29.

<https://bit.ly/3vNjT0A>